

attitude to life of the university graduates, their abilities to correspond to society demands, and their professional competence.

The study of all the possibilities given by interactive technologies in teaching different language aspects and grammar in particular must become a priority of methodological researches. The practical part of the problem must be thoroughly developed, which means creating grammar exercises complexes and evolving ideas of interactivity during grammar classes. Everything mentioned is bound to facilitate the development of students' communicative skills in French.

Key words: *interactive education technologies, communicative approach, practical grammar, linguistic competence, grammar structure mastering, French class, grammar exercises, communicative task.*

УДК 378.147:811.111

Людмила Гаврілова

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет

ORCID ID 0000-0003-1814-5323

Олена Ябурова

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет

ORCID ID 0000-0003-4633-2900

DOI 10.24139/2312-5993/2017.01/014-026

МОНІТОРИНГ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Сутнісні зміни, що відбуваються зараз у вивченні іноземних мов, зокрема англійської, пов'язані з компетентнісною парадигмою освіти, яка орієнтує на досягнення певного освітнього результату і в останні десятиліття спрямовує науковий пошук педагогіки вищої школи. Важливою умовою переформатування процесу навчання іноземної (англійської) мови стає моніторинг наявних навчальних досягнень у цій галузі майбутніх фахівців, зокрема майбутніх учителів.

Мета статті – висвітлити й проаналізувати результати моніторингу рівнів володіння англійською мовою студентів Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» і запропонувати шляхи вдосконалення англomовної комунікативної компетентності майбутніх учителів.

Автор описує етапи моніторингу: оцінювання висхідного рівня володіння іноземною (англійською) мовою студентами неіншомовних спеціальностей з використанням тесту Кембриджського Освітнього Синдикату А2; повторне тестування після впровадження у практику професійної підготовки студентів факультету підготовки вчителів початкових класів спецкурсу «Британські іспити» з особливою увагою до розвитку продуктивних навичок англomовного спілкування.

У результаті проведеного моніторингу доведено необхідність переформатування змісту англomовної освіти у виші, яка вимагає більш активної комунікації та розвитку продуктивних навичок англomовного спілкування.

Ключові слова: *англomовна компетентність, рівні володіння англійською мовою, моніторинг, тестування, майбутні вчителі.*

Постановка проблеми. Орієнтація України на розширення міжнародних контактів, поступова інтеграція країни до європейського політичного, економічного й наукового простору, глобальні зміни в стратегічних напрямках розвитку сучасної вищої освіти вимагають суттєвих змін у навчанні іноземних мов. Передусім, це стосується англійської мови як мови міжнародного спілкування, вивчення якої стало наразі одним із пріоритетів у розвитку нашої держави.

Сутнісні зміни, що відбуваються у вивченні іноземних мов, зокрема англійської, пов'язані також із компетентнісною парадигмою освіти, яка орієнтує на досягнення певного освітнього результату і в останні десятиліття спрямовує науковий пошук педагогіки вищої школи. Саме вироблення в учнів (студентів) необхідної групи компетентностей, володіння відповідними компетенціями (інтерактивної іншомовної комунікації, вільного спілкування іноземною мовою, передусім, англійською тощо) надає в майбутньому можливість випускникам вищої школи комфортно почуватися в сучасному світовому просторі та ефективно інтегруватися в професійні сфери міжнародного контексту.

Аналіз актуальних досліджень. Серед фундаментальних освітніх документів із питань удосконалення якості вітчизняної мовної освіти відзначимо, насамперед, нормативні документи Українського Уряду та Міністерства Освіти: Указ Президента України № 641/2015 «Про оголошення 2016 року роком англійської мови в Україні» [1], що окреслив провідні напрями нової мовної політики держави, а також «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» [2] як керівний документ, що використовується для опису досягнень тих, хто вивчає іноземні мови в Європі та, поступово, в інших країнах.

Указ Президента України «Про оголошення 2016 року роком англійської мови в Україні» засвідчує роль англійської мови як мови міжнародного спілкування, сприяє її вивченню задля розширення доступу громадян до світових економічних, соціальних, освітніх і культурних можливостей, які відкриває знання та використання англійської мови, а також поліпшує інтеграцію України до європейського політичного, економічного й науково-освітнього простору, сприяє підтримці програми Go Global, яка визначає вивчення англійської мови одним із пріоритетних стратегічних напрямів розвитку. Кабінетом Міністрів України передбачено низку заходів, спрямованих на активізацію вивчення громадянами англійської мови, які стосуються, передусім, студентів, аспірантів, докторантів, педагогічних і науково-педагогічних працівників. Серед заходів: фахові конкурси, олімпіади, активізація участі українських шкіл у навчальній програмі Європейського Союзу «E-Twinning Plus», розширення мережі літніх мовних таборів, започаткування проекту підвищення фахової кваліфікації педагогічних працівників з англійської мови тощо. До

викладання англійської мови планується залучення іноземних фахівців, які є її носіями, у тому числі волонтерів [1]. Крім того, актуальною вимогою для науково-педагогічних працівників вишів стає вільне володіння англійською мовою, підтверджене відповідним сертифікатом.

Поглиблене вивчення іноземної (англійської) мови, вільне володіння нею цілком узгоджується з *комунікативною* компетентністю як однією з ключових у загальній системі компетентностей, сформульованій міжнародними експертами у програмі «Визначення та відбір компетентностей: теоретичні і концептуальні засади» (De Se Co), проаналізованій та адаптованій до реалій вітчизняної освіти українськими вченими Т. Байбарой, Н. Бібік, О. Овчарук, О. Онопрієнко, К. Пономарьовою, О. Пометун, О. Савченко та ін.

Серед предметних компетентностей науковці виокремлюють *мовну*, що передбачає володіння доступним і необхідним обсягом мовних знань, здатність застосовувати мовні засоби у власному мовленні відповідно до орфоепічних, лексичних, граматичних, орфографічних, синтаксичних, стилістичних норм літературної мови, та *мовленнєву* компетентність як спроможність розуміти зміст і головну думку усних і письмових висловлювань, вести діалог із дотриманням правил мовленнєвого етикету, уміння будувати повноцінні в комунікативному відношенні усні й письмові зв'язні висловлювання тощо (К. Пономарьова [3]).

Починаючи залучення майбутніх фахівців, зокрема майбутніх учителів, до поглибленого вивчення англійської мови, слід забезпечити переорієнтацією вищої іншомовної освіти на комунікативно-діяльнісне, особистісно-орієнтоване та культурологічне спрямування навчального процесу, оскільки саме цей аспект змушує різнобічно переосмислити підходи до вибору ефективних технологій і засобів навчання іноземної мови, коригувати й тестувати рівні знань сучасного студента. Актуальність зорієнтованості, насамперед, на комунікацію в розвитку мовно-мовленнєвої компетентності майбутніх учителів доводиться фахівцями в галузі мовної освіти, зокрема М. Вашуленком, І. Гудзик, К. Пономарьовою та ін. Так, М. Вашуленко підкреслює, що мовлення – це діяльність, сукупність практичних умінь людини, що формуються у процесі слухання, говоріння, читання, письма, власне це сам процес спілкування, а мова – це засіб спілкування [4]. Саме тому, вивчаючи мову, слід забезпечити усвідомлення провідної мети, яка полягає в комунікації, спілкуванні.

Важливою умовою переформатування процесу навчання іноземної (англійської) мови стає моніторинг наявних навчальних досягнень у цій галузі майбутніх фахівців, зокрема майбутніх учителів.

Як відомо, моніторинг у сучасній системі освіти використовується як механізм контролю й відстеження її якості, як постійне спостереження за навчально-виховним процесом з метою виявлення його відповідності

освітнім стандартам. О. Скубашевська вказує, що моніторинг є ефективним засобом отримання повних, об'єктивних, релевантних, адекватних і точних відомостей про функціонування освітньої системи та її компонентів [5].

Наразі в педагогіці використовується поняття «педагогічний моніторинг», яке тлумачиться як система заходів щодо збирання й аналізу даних з метою вивчення та оцінювання якості професійної підготовки і прийняття рішень про розвиток навчально-виховного процесу на основі аналізу виявлених типових особливостей і тенденцій (Є. Хриков [6]); як системна діагностика якісних та кількісних характеристик ефективності функціонування і тенденцій саморозвитку освітньої системи, що включає цілі, зміст, форми, методи, дидактичні й технічні засоби, умови і результати навчання, виховання та саморозвитку особистості й колективу (В. Андреев [7]); як супровідний контроль із поточним коригуванням педагогічної взаємодії вчителя й учня в педагогічному процесі (П. Матвієнко [8]).

Моніторинг формується як багаторівнева система діагностичних процедур, що проводяться з використанням методик, які об'єктивно висвітлюють показники якісної освіти.

Спробуємо в межах статті висвітлити і проаналізувати результати моніторингу рівнів володіння англійською мовою здобувачів вищої освіти рівня «бакалавр» ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» й визначити шляхи вдосконалення англомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів, що й становитиме **мету цієї статті**.

Серед **методів дослідження** – аналіз державних документів та загальноєвропейських джерел із питань мовної освіти, вивчення психолого-педагогічної літератури з питань англомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів, тестування як провідний метод моніторингу рівнів володіння англійською мовою здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти виокремлено шість рівнів володіння мовою, які були розроблені Асоціацією Мовних Експертів ALTE (The Association of Language Testers in Europe): інтродуктивний (Breakthrough або A1), середній (Waystage або A2), рубіжний (Threshold або B1), просунутий (Vantage або B2), автономний (Effective Operational Proficiency або C1) і компетентний (Mastery або C2). Це узагальнені результати навчальних досягнень, певні рівні вмінь і навичок у кожному виді мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо), яких мають досягти студенти на кожному з етапів навчання.

У руслі глобальної переорієнтації України на розширення міжнародних контактів та інтеграції до європейського освітнього й наукового простору, на базі Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ) було проведено моніторинг сформованості мовної (англійської) та мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців-педагогів.

Першим етапом було оцінювання висхідного рівня володіння іноземною (англійською) мовою студентами неіншомовних спеціальностей (факультетів підготовки вчителів початкових класів, педагогічного, технологічного, спеціальної освіти, фізичного виховання й фізико-математичного). Здобувачам вищої освіти був запропонований тест, розроблений Кембриджським Освітнім Синдикатом, основним світовим промоутером системи стандартизації знань англійської мови. Даний тест, згідно з Європейською системою мовної освіти, має маркування A2 та вважається базовим рівнем володіння навичками усної та писемної мови. Тест має принципові відмінності від традиційної для вітчизняної освіти й існуючої в українських вишах системи поурочного, модульного, поточного та підсумкового контролю, серед яких:

- комплексний та інтегрований підхід;
- комунікативна цінність та достатність для реалізації цілей і завдань спілкування в межах кожної реальної, життєвої ситуації;
- автентичність мовних, мовленнєвих одиниць, ілюстративних соціокультурних матеріалів, які використовуються під час тестування;
- типовість мовленнєвих зразків і їх відповідність сучасним нормам спілкування;
- частотність використання в сучасному мовленні;
- мінімізація, яка дає можливість успішно організувати процес спілкування на цьому рівні.

Сертифікат, що підтверджує володіння іноземною мовою на базовому рівні A2 передбачає сформованість певних умінь і навичок мовної та мовленнєвої діяльності. Наведемо їх у таблиці 1.

Таблиця 1

**Сформованість мовної та мовленнєвої компетентностей на рівні A2
(елементарний користувач, рівень «виживання»)**

Загальні навички	- розуміння цілеспрямованої інформації, простих запитань та інструкцій у межах знайомої теми; - спроможність висловити думку або вимогу в знайомому контексті; - можливість заповнити офіційну форму або написати короткий лист, що вміщує персональні дані
Туризм	- спроможність виражати перевагу і невдоволення; - розуміння інформації щодо дорожніх знаків, меню, повідомлень в аеропорту і на автовідповідачах, підписів у банкоматах і магазинах
Робота	- розуміння загального значення презентації, виступу на конференції, за умови простого викладу й візуального супроводу; - розуміння коротких інструкцій у межах заданої теми; - можливість написати повідомлення, звіт про роботу, запит в іншу компанію
Навчання	- готовність побудувати висловлювання в межах відкритого обговорення, дискусії, круглого столу; - розуміння інструкцій, які стосуються організації навчального процесу;

	- розуміння при читанні значення спрощених навчальних текстів і статей; - можливість написати оповідання й опис
--	--

Тест Кембриджського Освітнього Синдикату (рівень A2) передбачає три тури завдань: з аудіювання, читання та письма. За змістом до тесту включені завдання для перевірки рівнів рецептивних (аудіювання, читання) та продуктивних (письмо) навичок володіння іноземною мовою. Для перевірки першої групи навичок (рецептивних) уведено завдання на розпізнавання й відокремлення необхідної інформації із загального контексту, пред'явленого в друкованій або аудітивній формі. Друга група навичок (продуктивні) перевіряється через формулювання особистих думок у письмовій формі за наведеним планом.

У тестуванні з англійської мови студентів Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» брали участь 134 здобувачі вищої освіти неіншомовних спеціальностей з восьми факультетів вишу. Загальний рівень мовної та мовленнєвої компетентностей студентів після виконання трьох турів завдань між факультетами ДВНЗ «ДДПУ» розподілилися таким чином (рис. 1).

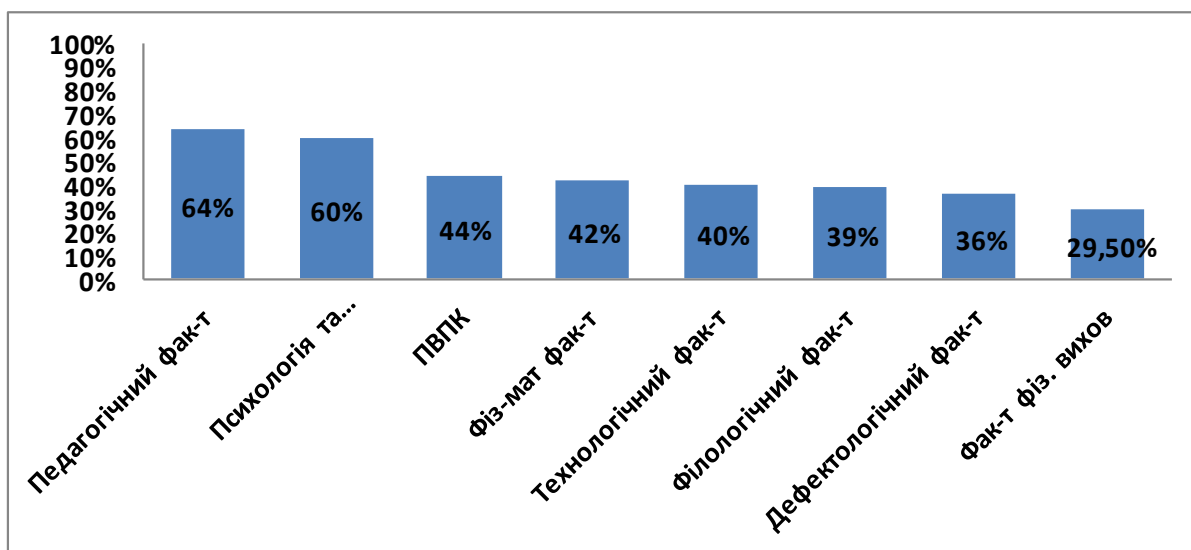

Рис. 1. Показники (у %) мовної та мовленнєвої компетентностей студентів різних факультетів ДВНЗ «ДДПУ»

Для вивчення результатів тестування Кембриджський Освітній Синдикат пропонує розподілити персональні досягнення студентів за рівнями з показниками сукупного відсотку успішності респондентів після виконання трьох видів завдань і оформити їх у вигляді загальної таблиці результатів (табл. 2), завдяки чому кожен студент має можливість самостійно визначити свій рівень мовної та мовленнєвої компетентностей та своє місце в рівневій шкалі знань.

Таблиця 2

Рівнева шкала тестування

Нижче 60 %	рівень A1 (початковий)
Нижче 70 %	рівень A1 (нижче базового)
70 % – 80 %	рівень A2 (базовий)
Вище 80 %	рівень B1 (середній)
Вище 90 %	рівень B1 (високий середній)

Наведемо результати тестування 134 студентів Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» згідно з наведеним розподілом відсотків успішності (табл. 3).

Зазначимо, що переважна більшість здобувачів вищої освіти, які продемонстрували рівень A2 базовий та B1 середній (показники вище 70 %), мали додаткові заняття з англійської мови ще за часів навчання в середній школі, а всі інші продемонстрували тільки шкільні знання англійської мови та знання, набуті під час вивчення іноземної мови в університеті.

Таблиця 3

Загальні результати тестування студентів ДВНЗ «ДДПУ»

Нижче 60 %	92	рівень A1 (початковий)
Нижче 70 %	20	рівень A1 (нижче базового)
70 % – 80 %	15	рівень A2 (базовий)
Вище 80 %	5	рівень B1 (середній)
Вище 90 %	2	рівень B1 (високий середній)

Порівняльний аналіз сформованості рецептивних та продуктивних навичок тестованих демонструє стійку перевагу перших і засвідчує недостатню кількість комунікативних та інтерактивних видів робіт у процесі навчання студентів як у школі, так і в університеті. Унаочнені показники сформованості різних видів навичок володіння англійською мовою подано на рис. 2.

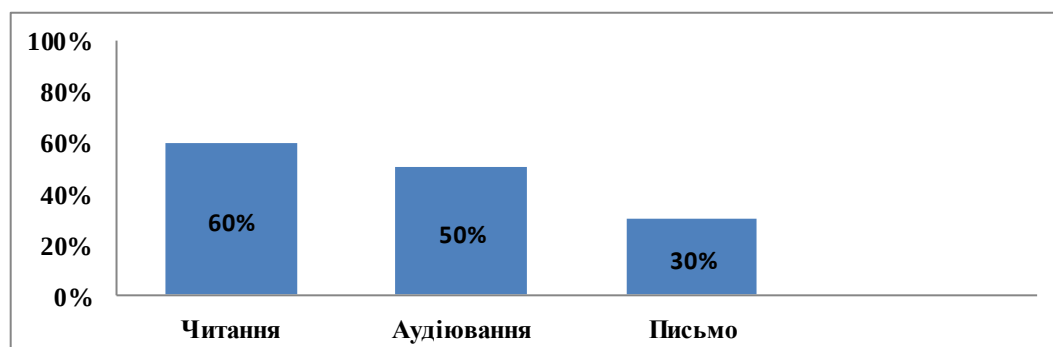

Рис. 2. Показники (у %) сформованості рецептивних і продуктивних навичок володіння англійською мовою тестованих студентів

Отже, проведене тестування рівнів володіння англійською мовою здобувачів вищої освіти рівня «бакалавр» Державного вищого навчального

закладу «Донбаський державний педагогічний університет» продемонструвало доволі низькі показники. Відповідно до критеріїв Європейської мовної освіти, лише 30 % тестованих підтвердили рівень володіння іноземною мовою на рівні, близькому A2, у той час як випускники вищої школи мають володіти мовою на рівні B2, що заявлено у вітчизняних освітніх нормативних документах. Крім того, серед сформованих навичок у тестованих переважають рецептивні, що засвідчує недостатню сформованість комунікативної та іншомовної компетентності майбутніх учителів. Невміння висловлювати думки в письмовій формі може стати перешкодою для успішного переходу на Болонську систему вищої освіти.

Тестування стало першим етапом загального моніторингу знань англійської мови студентів ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Після цього було здійснено спробу переформатування змісту англійської освіти у виші, було розроблено й упроваджено у практику професійної підготовки студентів одного з факультетів вишу, а саме факультету підготовки вчителів початкових класів, спецкурсу «Британські іспити» («British exams»).

Зміст спецкурсу побудований на зануренні в різні види мовленнєвої діяльності: читання, письмо, аудіювання та говоріння. Серед завдань курсу:

- навчити студентів розуміти інформативні або літературні тексти, повсякденні документи, статті та доповіді на сучасні теми;
- навчити розуміти на слух аутентичні уривки різного рівня складності від простих коротких текстів (оголошення, проспекти, меню, розклади) до складних за структурою і мовними засобами текстів (підручники, спеціалізовані статті, літературні твори), а також демонструвати своє розуміння під час виконання тестів;
- відпрацювати навички написання простих коротких повідомлень, зв'язних текстів на знайомі теми або предмет особистого інтересу, підготовки доповідей з метою обґрунтування або спростування певної думки, листів із особистісним ставленням до подій;
- навчити розмовляти на прості побутові теми, спілкуватися про соціальні, культурні, економічні та політичні сфери життєдіяльності суспільства, використовуючи при цьому відповідний словниковий запас.

На вивчення спецкурсу «Британські іспити» було передбачено 90 контактних годин, розподілених таким чином:

- навчання читання (статті з періодичних видань, особисті й ділові листи, оголошення, реклама, розклади занять, руху поїздів, меню, кулінарні рецепти, телевізійні програми, особисті нотатки, повідомлення) – 20 годин.

- навчання письма (автобіографія, заповнення анкет, формулярів, повідомлення, особистий лист, довідкова інформація, опис людини, предмета, місця, ситуації, події тощо) – 20 годин.

- навчання говоріння (використання формул мовленнєвого етикету, повідомлення новин, розповідь про окремі факти та події свого життя, висловлювання власних міркувань і почуттів, опис планів на майбутнє, спонукання партнера до надання необхідної інформації, передача простих ділових повідомлень) – 25 годин.

- навчання аудіюванню з використанням текстів діалогічного та монологічного плану, оголошень (в аеропорті, на вокзалах, в офіційних структурах тощо), літературних описів, розкриття значення незнайомих слів на основі здогадок, схожості з рідною мовою – 25 годин.

Загалом слід відзначити значне збільшення кількості інтерактивних форм роботи, особливу увагу до формування іншомовної комунікації майбутніх учителів, наближення контексту занять англійською мовою до реальних ситуацій академічного й повсякденного спілкування.

Після опанування майбутніми вчителями початкових класів спецкурсу «Британські іспити» (працювали дві експериментальні групи по 15 осіб) відбувся другий етап моніторингу знань англійської мови студентів ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», було проведено повторне тестування здобувачів вищої освіти. Для виявлення ефективності запропонованого спецкурсу з переважанням інтерактивних форм роботи в якості контрольної групи було запрошено студентів (30 осіб) з іншого факультету, які не мали можливості прослухати спецкурс і вивчали англійську мову за звичайною програмою. Тепер тестування складалося з чотирьох турів завдань: з аудіювання, читання, письма та говоріння.

На рис. 3 наведено показники сформованості різних видів навичок володіння англійською мовою студентів експериментальної групи, що прослухали спецкурс «Британські іспити», і контрольної групи, учасники якої відвідували уроки англійської за звичайною програмою.

Результати тестування засвідчили значно кращі показники сформованості усіх видів навичок володіння англійською мовою в студентів експериментальної групи, що відвідували заняття спецкурсу «Британські іспити», особливо це стосується говоріння англійською.

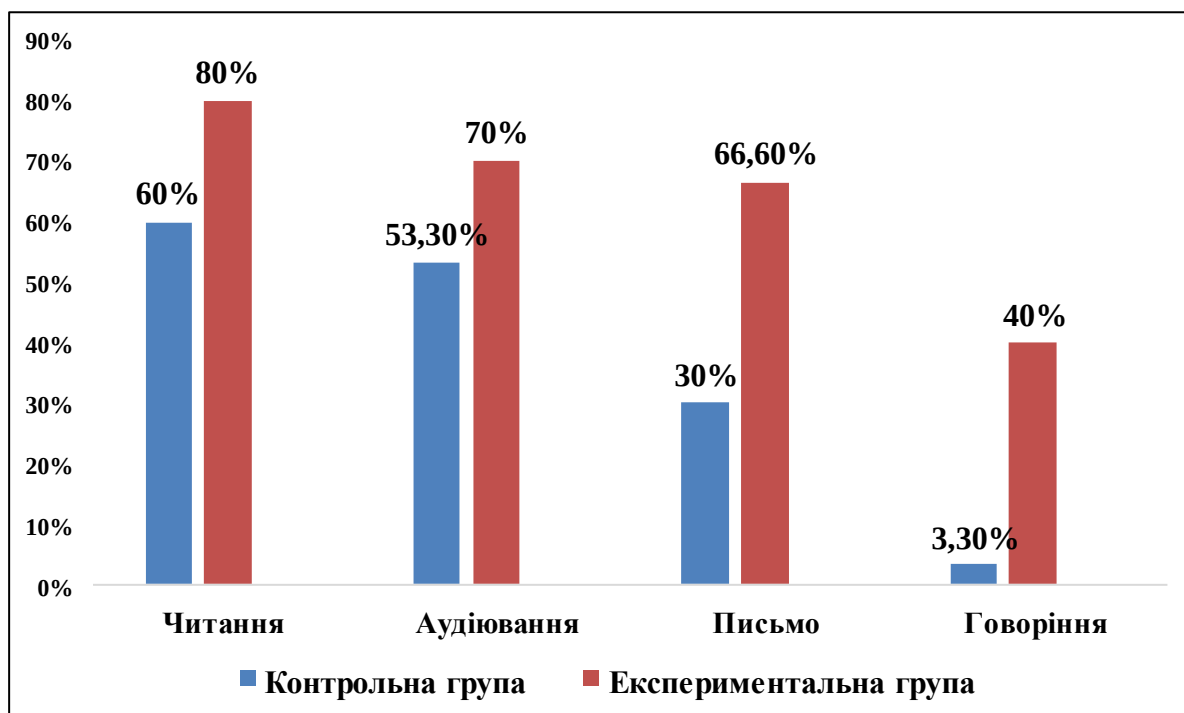

Рис. 3. Показники (у %) сформованості навичок володіння англійською мовою тестованих студентів на контрольному етапі

Висновки. Організація моніторингу англомовної компетентності здобувачів ступеню вищої освіти «бакалавр» ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний факультет» довела ефективність розроблення і впровадження в навчальний процес спецкурсу «Британські іспити», побудованого за принципами мовної освіти Європи. Введення методів інтерактивної комунікації, особлива увага до розвитку продуктивних навичок англомовного спілкування, цікава тематика занять, оригінальні форми уроку – усе це сприяло зацікавленості студентів, підвищенню рівня їх умотивованості до вивчення англійської мови й загалом було спрямовано на формування англомовної комунікативної компетентності, тобто здатності спілкуватися англійською мовою в межах сфер, тем і ситуацій, використовуючи відповідний мовний і мовленнєвий матеріал на високих рівнях володіння мовою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Указ Президента України № 641/2015 Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/6412015-19560> (16 листопада 2015 року)
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва [перекл. з англ. О. М. Шерстюк]. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Пономарьова К. Реалізація компетентнісного підходу в навчанні молодших школярів української мови / К. Пономарьова // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2010. – № 12. – С. 49–52.

4. Вашуленко М. Лінгводидактичні орієнтири сучасної початкової мовної освіти в Україні / М. Вашуленко // Вісник Львівського університету : Серія філологічна . – 01/2010. – Вип. 50. – С. 57–65.
5. Скубашевська О. Моніторинг якості освіти : поняття та реальність здійснення / О. Скубашевська // Вища освіта України. – К. : «Педагогічна преса», 2008. – № 3. – С. 37–42.
6. Хриков Є. М. Управління навчальним закладом : навчальний посібник / Є. М. Хриков. – К. : Знання, 2006. – 365 с.
7. Андреев В. И. Проблемы педагогического мониторинга качества образования / В. И. Андреев // Известия РАН. – 2001. – № 1. – С. 37–38.
8. Матвієнко І. П. Комплексна оцінка ефективності навчально-виховного процесу : курс лекцій / І. П. Матвієнко. – Полтава, 2001. – 130 с.

REFERENCES

1. Ukaz Prezydenta Ukrainy #641/2015 Pro oholoshennia 2016 roku Rokom anhliiskoi movy v Ukraini [Decree of the President of Ukraine #641/2015 About Ad 2016 Year of English in Ukraine]. (16.11.2015). *president.gov.ua*. Retrieved from : <http://www.president.gov.ua/documents/6412015-19560> ([in Ukrainian]).
2. Nikolaieva, S. Yu. (Eds.). (2003). *Zahalnoievropeiski Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia* [Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment]. Kyiv: Lenvit. [in Ukrainian].
3. Ponomarova, K. (2010). Realizatsiia kompetentnisnoho pidkhodu v navchanni molodshykh shkoliariv ukrainskoi movy [The Implementation of Competence Approach in Teaching Primary School Children Ukrainian Language]. *Pochatkova shkola – Elementary School*, 12, 49–52. [in Ukrainian].
4. Vashulenko, M. (2010). Linhvodydaktychni oriientyry suchasnoi pochatkovoï movnoi osvity v Ukraini [Linguodidactic initial benchmarks of modern language education in Ukraine]. *Visnyk Lvivskoho universytetu: Seriiia filolohichna – Bulletin of Lviv University, Series Philology*, 50, 57–65. [in Ukrainian].
5. Skubashevska, O. (2008). Monitorynh yakosti osvity: poniattia ta realnist zdiisnennia [Monitoring the quality of education: the concept and reality of implementation]. *Vyshcha osvita Ukrainy – Higher education Ukraine*, 3, 37–42 [in Ukrainian].
6. Khrykov, Ye. M. (2006). *Upravlinnia navchalnym zakladom* [Management of educational establishment]. Kyiv: Znannia. [in Ukrainian].
7. Andreev, V. I. (2001). Problemy pedahohicheskoho monitorinha kachestva obrazovaniia [Problems of the Quality of the Education Monitoring]. *Izvestiia RAN – Proceedings of RAN*, 1, 37–38 [in Russian].
8. Matviienko, I. P. (2001). *Kompleksna otsinka efektyvnosti navchalno-vykhovnoho protsesu* [A Comprehensive Evaluation of the Effectiveness of the Educational Process]. Poltava. [in Ukrainian].

РЕЗЮМЕ

Гаврилова Людмила, Ябурова Елена. Мониторинг англоязычной компетентности студентов педагогического университета.

Существенные изменения, происходящие сейчас в изучении английского языка, связаны с компетентностной парадигмой образования, которая ориентирует на достижение определенного образовательного результата и в последние десятилетия направляет научный поиск педагогики высшей школы. Важным условием переформатирования процесса обучения иностранному (английскому)

языку становится мониторинг знаний в этой области будущих специалистов, в том числе будущих учителей.

Цель статьи – проанализировать результаты мониторинга уровней владения английским языком студентов Донбасского государственного педагогического университета и предложить пути совершенствования англоязычной коммуникативной компетентности будущих учителей.

Автор описывает этапы мониторинга: оценка исходного уровня владения английским языком студентов нефилологических специальностей с использованием теста Кембриджского образовательного Синдиката A2; повторное тестирование после изучения будущими учителями спецкурса «Британские экзамены» с особым вниманием на развитие продуктивных навыков англоязычного общения.

В результате проведенного мониторинга доказана необходимость реформирования содержания англоязычного образования в вузе, требующего более активной коммуникации и развития продуктивных навыков англоязычного общения.

Ключевые слова: англоязычная компетентность, уровни владения английским языком, мониторинг, тестирование, будущие учителя.

SUMMARY

Gavrilova Lyudmila, Iaburova Olena. Monitoring of English communicative competence of pedagogical university students.

This article is devoted to actual problems of modern higher education in Ukraine, which are related to the involvement of future specialists in in-depth study of English as the main language of international communication and finding ways to update methods of learning foreign languages. Actuality of problem proved integration into the European educational area, changes in strategic directions of development of higher education in Ukraine. The authors rely on Ukrainian Government and the Ministry of Education regulations, in particular the Ukraine President Decree "On announcement 2016 year of English in Ukraine" and the "Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment".

In-depth study of foreign (English) language, fluency in English is consistent with the communicative competence as one of the key in the overall system of competences set out by international experts in the program "Definition and Selection of Competencies: Theoretical and conceptual bases" (De Se Co). Communicative competence was analyzed and adapted to the realities of national education by Ukrainian scientists T. Baybara, N. Bibik, O. Ovcharuk, O. Onopriyenko, K. Ponomareva, O. Pometun, O. Savchenko and others.

The purpose of the article is to highlight and analyse the results of monitoring levels of English language proficiency of State Higher Education Establishment "Donbass State Pedagogical University" students and propose ways of improving English communicative competence of future teachers.

Common European Framework of Reference for Languages singled out six levels of language skills that have been developed by the Association of Language Experts ALTE: introductory (Breakthrough or A1), intermediate (Waystage or A2), landmark (Threshold or B1), advanced (Vantage or B2), standalone (Effective Operational Proficiency or C1) and competent (Mastery or C2). It summarizes the results of academic achievements, a certain level of skills in each kind of speech (speaking, listening, reading, writing), which should reach students at every stage of learning.

The authors describe the monitoring stages: evaluating initial level of foreign (English) language of students of non-foreign language specialties using Cambridge Educational Syndicate test A2; retest after implementing the training course "British Exams" into practice

of professional training of students of Primary School Teacher Training Faculty with special attention to the development of the productive skills of English communication.

The conducted monitoring showed the need for reformatting the content of English education at the university that requires greater communication and developing productive skills of English communication.

Key words: *English communicative competence, levels of English language proficiency, monitoring, testing, future teachers.*

УДК 378:504:622

Олена Герасимчук

Житомирський державний

технологічний університет

ORCID ID 0000-0002-1279-1888

DOI 10.24139/2312-5993/2017.01/026-036

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ГІРНИЧИХ ІНЖЕНЕРІВ

У статті розглянуто та проаналізовано результати експериментального дослідження формування екологічної компетентності майбутніх гірничих інженерів. Проведено аналіз динаміки сформованості екологічної компетентності та її компонентів за кожним критерієм. Виявлено ефективність запровадженої технології; встановлено основні проблеми формування та подальшого вдосконалення особистості майбутнього фахівця гірничої промисловості щодо відповідального громадянського та професійного ставлення до вирішення екологічних проблем гірничої галузі.

Ключові слова: *гірничий інженер, формування екологічної компетентності, структурні компоненти екологічної компетентності, рівні сформованості екологічної компетентності, професійна підготовка, технологія, форми навчання, дисципліни природничо-наукового циклу.*

Постановка проблеми. Ефективне вирішення екологічних проблем, які все частіше й дедалі гостріше постають перед людством залежить від запровадження дієвих механізмів регулювання екологічної безпеки. Приєднання України до Рамкової конвенції ООН зі змін клімату (1992), Паризької кліматичної угоди (2015), яка прийшла на зміну Кіотському протоколу (1997) та інтеграція в європейський простір дозволяють плідно регулювати питання охорони довкілля. Сучасне екологічне законодавство України в багатьох аспектах має декларативний характер, водночас, підписання «Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом» передбачає, у тому числі, адаптацію українського законодавства в галузі охорони навколишнього природного середовища до законодавства ЄС, у якому визначені кількісні й якісні показники, яких має досягнути держава впродовж визначеного проміжку часу. Зокрема, передбачається дотримання директив екологічного права ЄС, а саме: про доступ до інформації; про